

شماره چاپ: ۴۱۴

شماره ثبت: ۲۲۰

دوره دهم - سال اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵/۱۱/۱۴

بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه

بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

«کلیات بودجه»

کد موضوعی: ۲۳۰

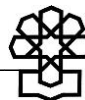
شماره مسلسل: ۱۵۳۰۵

اسفندماه ۱۳۹۵

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱ ..... مقدمه
- ۲ ..... تصویر کلان منابع و مصارف بودجه
- ۴ ..... مأموریت‌های بودجه
- ۶ ..... افزایش سهم صندوق توسعه ملی
- ۷ ..... وابستگی بودجه به نفت
- ۸ ..... مجوز برای تسویه حساب برداشت از عواید نفتی برای واردات فرآورده‌های نفتی
- ۹ ..... استفاده از اوراق مالی اسلامی
- ۱۰ ..... احکام ماده واحده
- ۱۰ ..... تعدد مجوز أخذ عوارض و پیش‌بینی درآمد از محل‌های غیرمعمول
- ۱۱ ..... عدم اصلاح برخی اشکالات لایحه بودجه دولت در کمیسیون تلفیق
- ۱۳ ..... اصلاح برخی دیگر از احکام لایحه
- ۱۴ ..... جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور «کلیات بودجه»

مقدمه

لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ در موعد مقرر (۱۴ آذرماه ۱۳۹۵) تقدیم مجلس شورای اسلامی شد. لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ از چند نظر دارای ویژگی‌های منحصر به فردی است. بودجه سال ۱۳۹۶ آخرین بودجه دولت یازدهم است و در ضمن اولین بودجه‌ای است که مجلس دهم آن را بررسی می‌کند. سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه مصوب شده است و در در همین ایام برنامه ششم توسعه اقتصادی نیز در مجلس شورای اسلامی در دست بررسی بوده است. هرچند که لایحه بودجه قبل از تصویب برنامه ششم توسعه تهیه شد و امکان ملحوظ کردن اهداف و برنامه‌های آن را نداشت ولی در عین حال در مواردی با سیاست‌های کلی برنامه ششم و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مغایرت داشت. در گزارش حاضر به‌طور اجمال کاستی‌های لایحه بودجه و مصوبات کمیسیون تلفیق بودجه بررسی می‌شود ولی تفصیل این بررسی‌ها در گزارش مستقلی انجام شده که تقدیم مجلس شورای اسلامی خواهد شد.

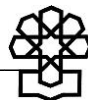
جدول تصویر منابع و مصارف بودجه کل کشور

(هزار میلیارد ریال - درصد)

شرح	قانون ۱۳۹۵ (۱)	لایحه ۱۳۹۶ (۲)	تفلیقی ۱۳۹۶ (۳)	رشد (۳) به (۱)	رشد (۳) به (۲)	رشد (۳) به (۱)	شرح	قانون ۱۳۹۵ (۱)	لایحه ۱۳۹۶ (۲)	تفلیقی ۱۳۹۶ (۳)	رشد (۳) به (۱)	رشد (۳) به (۲)	رشد (۳) به (۱)
درآمدها	۱.۵۷۴	۱.۵۹۶	۱.۷۲۸	۱,۴	۸,۳	۹,۸	هزینه‌ها	۲.۱۳۸	۲.۲۶۴	۲.۵۰۶	۱۰,۶	۶,۰	۱۷,۲
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۷۹۱	۱.۱۶۱	۱.۱۹۰	۴۶,۹		۵۰,۵	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۵۷۵	۶۲۷	۷۲۹	۹,۱	۱۶,۳	۲۶,۹
واگذاری دارایی‌های مالی	۵۸۰	۴۴۳	۵۳۴	-۲۳,۶		-۷,۹	تملك دارایی‌های مالی	۲۳۲	۲۰۹	۲۱۶	-۹,۷	۳,۱	۶,۸
جمع منابع عمومی دولت	۲.۹۴۴	۳.۲۰۰	۳.۴۵۱	۷,۸	۸,۷	۱۷,۲	جمع مصارف عمومی دولت	۲.۹۴۴	۳.۲۰۰	۳.۴۵۱	۷,۸	۸,۷	۱۷,۲
درآمدهای اختصاصی دولت	۴۱۱	۵۱۱	۵۱۷	۲۴,۴	۱,۲	۲۵,۸	از محل درآمدهای اختصاصی دولت	۴۱۱	۵۱۱	۵۱۷	۲۴,۴	۱,۲	۲۵,۸
منابع بودجه عمومی دولت	۳.۳۵۵	۳.۷۱۱	۳.۹۶۸	۶,۹	۱۰,۶	۱۸,۳	مصارف بودجه عمومی دولت	۳.۳۵۵	۳.۷۱۱	۳.۹۶۸	۶,۹	۱۰,۶	۱۸,۳
منبع شرکت‌های دولتی، مؤسسات تفلیقی ویسته به دولت و بانک‌ها	۶.۸۲۸	۷.۵۶۵	۷.۹۲۷	۴,۸	۱۰,۸	۱۶,۱	مصارف شرکت‌های دولتی، مؤسسات تفلیقی ویسته به دولت و بانک‌ها	۶.۸۲۸	۷.۵۶۵	۷.۹۲۷	۴,۸	۱۰,۸	۱۶,۱
جمع	۱۰.۱۸۳	۱۱.۲۷۷	۱۱.۸۹۵	۵,۵	۱۰,۷	۱۶,۸	جمع	۱۰.۱۸۳	۱۱.۲۷۷	۱۱.۸۹۵	۵,۵	۱۰,۷	۱۶,۸
کسر می‌شود ارقامی که دوبار منظور شده است	۳۹۸	۴۲۷	۴۲۷	۰,۰	۷,۵	۷,۵	کسر می‌شود ارقامی که دوبار منظور شده است	۳۹۸	۴۲۷	۴۲۷	۰,۰	۷,۵	۷,۵
منابع بودجه کل کشور	۹.۷۸۶	۱۰.۸۴۹	۱۱.۴۶۸	۵,۷	۱۰,۹	۱۷,۲	مصارف بودجه کل کشور	۹.۷۸۶	۱۰.۸۴۹	۱۱.۴۶۸	۵,۷	۱۰,۹	۱۷,۲

تصویر کلان منابع و مصارف بودجه

دولت لایحه بودجه را با رقم کل ۱۰,۸۴۸ هزار میلیارد ریال تقدیم مجلس کرده است. این رقم شامل بودجه عمومی دولت و بودجه شرکت‌های دولتی است. در لایحه بودجه عمومی ۳,۷۱۱ هزار میلیارد ریال و بودجه شرکت‌های دولتی ۷,۵۶۵ هزار میلیارد ریال است. منابع و مصارف عمومی نیز در لایحه تقدیمی دولت ۳,۲۰۰ هزار میلیارد ریال است. تغییرات هر یک از ارقام فوق نسبت به قانون سال ۱۳۹۵ در جدول گزارش نشان داده شده است.

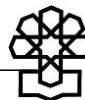
کمیسیون تلفیق بودجه کل کشور را به ۱۱,۴۶۸ هزار میلیارد ریال افزایش داد. این افزایش شامل ۲۵۱ هزار میلیارد ریال افزایش منابع و مصارف عمومی و ۳۶۲ هزار میلیارد ریال افزایش بودجه شرکت‌های دولتی بوده است. افزایش بودجه عمومی عمدتاً به دلیل افزایش «یک درصد هزینه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت سودده» به مبلغ ۳۷ هزار میلیارد ریال، «وجوه ارزی مسترد شده به بانک مرکزی ناشی از طرح دعاوی قراردادهای نظامی در مراجع بین‌المللی» به مبلغ ۴۰ هزار میلیارد ریال، «مازاد منابع حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی» به مبلغ ۸۸ هزار میلیارد ریال، منابع حاصل استفاده از صندوق توسعه ملی برای مصارف مختلف جمعاً به مبلغ ۶۶ هزار میلیارد ریال بوده است. افزایش منابع شرکت‌های دولتی به دلیل اصلاح اشتباه محاسباتی دولت بوده است. در پیوست شماره ۳ لایحه بودجه یعنی بودجه شرکت‌های دولتی ارقام دوباره منظور شده شرکت پالایش و پخش به‌طور اشتباه سه رقم اضافی دارد یعنی به جای ۳۸۴,۷۹۶ رقم ۳۸۴,۷۹۶,۳۶۰ درج شده است. چون رقم دوبار منظور شده از ارقام بودجه شرکت‌های دولتی کسر می‌شود، درج این رقم به معنی این است که بودجه شرکت‌های دولتی و در نتیجه لایحه بودجه کل کشور کم نشان داده شده است. در کمیسیون تلفیق رقم فوق اصلاح شد و در نتیجه بودجه شرکت‌های دولتی با افزایش ۳۶ هزار میلیارد تومانی به رقم ۷,۹۲۷ هزار میلیارد ریال افزایش یافت.

درحالی که دولت بودجه عمومی لایحه سال ۱۳۹۶ را نسبت به سال ۱۳۹۵ حدود ۱۰ درصد افزایش داده است، کمیسیون تلفیق لایحه بودجه عمومی را نسبت به رقم مصوب سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۱۸ درصد افزایش داد. این درحالی است که رقم پیشنهادی دولت نیز با بیش‌برآوردی همراه است و در طول سال آینده محقق نخواهد شد. بنابراین

اقدام کمیسیون تلفیق باعث کمتر شدن دقت برآورد ارقام و در نتیجه عدم تحقق منابع و عدم تخصیص اعتبار به مصارف بودجه‌ای خواهد شد. این روش یکی از عوامل کسری پنهان و انباشت بدهی‌های دولت در طول سال‌های متوالی است.

مأموریت‌های بودجه

بودجه‌ریزی یک نظام اطلاعاتی است و مأموریت آن تهیه و ارائه اطلاعات مورد نیاز برای مقاصد مدیریت بخش عمومی است. پایه‌های نظام بودجه‌ریزی بر پیش‌بینی است و اطلاعات حاصل از برآوردهای اولیه به تدریج و در طی زمان اصلاح و به واقعیت‌های اجرایی مبدل می‌شود. از این رو، اعتبار و تناسب تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر اطلاعات این نظام تابع مستقیم درستی و دقت برآوردها و پیش‌بینی‌های انجام شده خواهد بود. گستره این نظام شامل اطلاعات متنوع و هماهنگ شده‌ای از نمودهای «مالی - عملیاتی» فعالیت‌های مختلف و پیچیده بخش عمومی برای استفاده مدیریت امور کشور و تأمین نیازهای قوای قانونگذاری و اجرایی است.

کادر ویژگی‌ها و مأموریت‌های بودجه

لایحه تقدیمی بودجه باید:

– تعیین‌کننده مسئولیت‌های مالی و محاسباتی باشد، سیاست‌های دولت در زمینه اشتغال، ثبات و رشد اقتصادی را نشان بدهد و همچنین برنامه‌های دولت درباره سیاست‌های بازتوزیعی را تبیین کند.

– اعداد و ارقام بودجه از دقت کافی برخوردار بوده و نسبت به اجرای دقیق و کامل

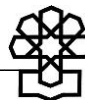
آن نیز اطمینان حاصل شود. در مجموع باید گفت لایحه تقدیمی دولت این ویژگی‌ها را ندارد.

افزایش سهم صندوق توسعه ملی

مطابق سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه حداقل سهم صندوق توسعه ملی از عواید نفتی باید ۳۰ درصد باشد. این سهم در لایحه ۲۰ درصد محاسبه شده بود که در کمیسیون تلفیق بودجه به ۳۰ درصد افزایش یافت (بنابراین سهم دولت از منابع حاصل از نفت نیز باید از ۶۵/۵ درصد به ۵۵/۵ درصد کاهش می‌یافت).

نقاط ضعف مصوبات کمیسیون تلفیق

درحالی که در کمیسیون تلفیق به درستی سهم صندوق توسعه ملی از عواید نفتی افزایش یافت، انتظار می‌رفت سهم دولت از عواید نفتی نیز به‌طور واقعی کاهش بیابد یعنی باید از ۱۱۱ هزار میلیارد تومان به ۹۴ هزار میلیارد تومان کاهش می‌یافت اما این رقم بدون تغییر ماند. معنی این کار این است که با وجود کاهش حدود ۱۰ واحد درصدی سهم دولت از عواید نفتی، برای آنکه درآمد ۱۱۱ هزار میلیارد تومانی محقق شود، باید نرخ تسعیر ارز بیشتر از ۳۳۰۰ تومان باشد یا قیمت نفت بیشتر از ۵۵ دلار شود یا مقدار صادرات نفت افزایش یابد.

وابستگی بودجه به نفت

در حالی که در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و برنامه ششم توسعه تأکید بر کاهش وابستگی به نفت بوده، اما در لایحه دولت وابستگی به نفت از ۲۵ درصد به ۳۶ درصد افزایش یافته است. متأسفانه در کمیسیون تلفیق بودجه نه تنها این رویه اصلاح نشد، بلکه مجوز برداشت حجم بیشتری از منابع صندوق برای مصارف عمومی صادر شد. برخی از مجوزهای کمیسیون تلفیق بودجه به شرح زیر است:

- اختصاص ۱۳۰۰ میلیون دلار از منابع صندوق توسعه ملی برای تقویت بنیه دفاعی کشور،
  - اختصاص ۱۰۰ میلیون دلار از منابع صندوق توسعه ملی به صداوسیما،
  - اختصاص ۸۰۰ میلیون دلار از منابع بانک‌های عامل به دانشگاه‌ها از محل سپرده‌گذاری صندوق توسعه ملی،
  - اختصاص ۳۰۰ میلیون دلار از منابع صندوق توسعه ملی برای طرح‌های آبیاری تحت فشار،
  - اختصاص ۳۰۰ میلیون دلار از منابع صندوق توسعه ملی برای انجام طرح‌های آبرسانی روستایی و توسعه شبکه‌ها.
- با این تصمیم‌ها وابستگی بودجه به نفت در مصوبات کمیسیون تلفیق بودجه به حدود ۴۰ درصد افزایش یافت.

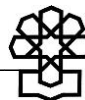
مجوز برای تسویه حساب برداشت از عواید نفتی برای واردات فرآورده‌های نفتی

در تبصره «۲» بند «ز» حکمی درج شده که متضمن موضوعات زیر است:

برداشت‌های بیش از مجوزهای قانونی دولت طی سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۹۱ از محل صادرات نفت به منظور تأمین بنزین و نفت‌گاز تا مبلغ ۲۲۹ هزار میلیارد ریال تسویه شود. در واقع، در سال‌های مذکور بخشی از نفت صادراتی به جای اینکه فروش رفته و وجوه حاصل به خزانه واریز شود صرف واردات غیرقانونی بنزین و نفت‌گاز شده است. تصویب چنین حکمی بدین معناست که فرض می‌شود منابع حاصل از فروش نفت وارد خزانه شده و بار دیگر برای واردات بنزین و نفت‌گاز از خزانه پرداخت شده است. با تصویب چنین حکمی آن پرداخت‌ها به حساب وجوه عمومی گذاشته شده و از سرجمع بدهی شرکت نفت به دولت کسر می‌شود.

همچنین در بند «ز»، پیشنهاد شده مابه‌التفاوت فروش فرآورده‌های نفتی با قیمت‌های فوب خلیج فارس طی سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۸۸ تا مبلغ ۳۲ هزار میلیارد ریال نیز تسویه شود. در سال‌های مذکور مابه‌التفاوت ارزان‌فروشی فرآورده‌ها از منابع داخلی شرکت نفت پرداخت شده است که با این حکم آن پرداخت‌ها به حساب وجوه عمومی گذاشته شده و از سرجمع بدهی شرکت نفت به دولت کسر می‌شود.

درواقع بند «ز» تبصره «۱» با این هدف آمده است که به عملیات انجام شده قبلی صورت قانونی بدهد. کمیسیون تلفیق بودجه تا حدودی درصدد اصلاح این وضع برآمده است. براساس مصوبه کمیسیون تلفیق تسویه برداشت‌های بیش از مجوزهای قانونی دولت از محل صادرات نفت یا میعانات گازی منوط به بررسی کارگروهی متشکل از سازمان برنامه و بودجه، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارتخانه‌های ذیربط و

دیوان محاسبات کشور است و تخلفات احتمالی و مسئولین این تخلفات به مجلس شورای اسلامی معرفی خواهند شد.

استفاده از اوراق مالی اسلامی

الف) نقاط قوت مصوبات کمیسیون تلفیق

استفاده از اوراق مالی تعهدزا شامل فروش اوراق مشارکت، اسناد خزانه و صکوک اجاره در لایحه دولت نسبت به ارقام مصوب سال ۱۳۹۵ کاهش یافته است. هرچند با توجه به افزایش سهم دولت از عواید نفتی همین مقدار انتشار و استفاده از اوراق تعهدزا نیز خالی از اشکال نیست، اما دولت در تبصره‌های بودجه احکامی آورده بود مبنی بر اینکه چنانچه دولت برای بازپرداخت اصل و سود اوراق منابعی پیش‌بینی نکرده یا منابع پیش‌بینی شده کفاف نکرد بتواند از سایر ردیف‌ها و اعتبار دستگاه‌ها کسر کرده و به بازپرداخت اصل و سود اوراق اختصاص دهد. در کمیسیون بودجه تا حدودی این مجوز اصلاح شد یعنی استفاده از سرجمع بودجه برای بازپرداخت اصل و سود اوراق تعهدزا حذف شد.

ب) نقاط ضعف مصوبات کمیسیون تلفیق

در زمینه انتشار اوراق مشکلاتی وجود دارد مانند اینکه برای بازپرداخت اصل و سود اوراق سررسید شده در سال ۱۳۹۶ پیش‌بینی شده است که مبلغی حدود ۵۰ هزار میلیارد ریال اوراق منتشر شود بدون آنکه در سرجمع و سقف منابع و مصارف درج شود. همچنین در احکام متعددی به‌طور کلی و غیرشفاف به انتشار اوراق مالی اسلامی اشاره شده است. با

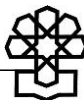
توجه به تفاوت اوراق و نوع تعهدی که ایجاد می‌کنند، لازم است در بودجه به تفکیک نوع اوراق مشخص شود. متأسفانه در کمیسیون تلفیق این ایراد اصلاح نشد.

احکام ماده واحده

درج احکام ماده واحده در سنوات اخیر یکی از مهمترین مشکلات بودجه‌ریزی کشور بوده است که زمان زیادی از وقت هیئت دولت و نمایندگان مجلس شورای اسلامی به این امر اختصاص می‌یابد. به رغم تصویب و اجرای قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از سال ۱۳۹۴، اما مجدداً احکام بسیاری از سوی دولت در لایحه درج شده است. این احکام در حوزه‌های مختلف مانند تأمین اجتماعی، حقوق و دستمزد، سیاست‌های پولی و مقررات بانکی، ... بوده است. بسیاری از این احکام قانونگذاری ضمن بودجه است که با اصول و معیارهای بودجه‌ریزی و حتی قانون‌نویسی نیز مغایر است. هرچند برخی از این احکام در مصوبه کمیسیون تلفیق بودجه حذف شد، اما همچنان احکام غیربودجه‌ای زیادی در مصوبه کمیسیون تلفیق بودجه وجود دارد.

تعدد مجوز اخذ عوارض و پیش‌بینی در آمد از محل‌های غیرمعمول

به‌رغم تصویب قانون مالیات بر ارزش‌افزوده و تجمیع عوارض مختلف، هرساله در قانون بودجه عوارض مختلفی وضع می‌شود. وضع این‌گونه عوارض یک‌ساله ضمن آسیب رساندن به فضای کسب‌وکار با اصول بودجه‌ریزی سازگار نیست. ضمناً روش اصولی و منطقی برای جمع‌آوری درآمدها وضع مالیات بر اشخاص حقیقی و حقوقی است.

کمیسیون تلفیق بودجه در موارد متعددی از طریق کانال‌های غیرمعمول مجوز جمع‌آوری درآمدهایی را صادر کرده است که به چند مورد اشاره می‌شود:

- بند الحاقی ۱ به تبصره «۲۰»: برداشت یک درصد (۱٪) از یک‌دوازدهم ($\frac{1}{12}$) هزینه بانک‌ها، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و شرکت‌های دولتی سودده و واریز به حساب درآمد عمومی؛

- بند الحاقی ۳ به تبصره «۲۰»: اختصاص ده درصد (۱۰٪) درآمد حاصل از تراکنش‌های الکترونیک بانک مسکن به تأمین مسکن خانوارهای نیازمند؛

- بند الحاقی به تبصره «۱۸»: أخذ مبلغ ده (۱۰) ریال به ازای فروش هر مگابیت از شرکت‌های فروشنده اینترنت و واریز به حساب درآمد اختصاصی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

- بند الحاقی ۳ به تبصره «۱»: اختصاص سه درصد (۳٪) از مبلغ قراردادهای بیمه‌های وزارت نفت در مناطق نفت‌خیز و گازخیز برای کاهش آثار سوء زیست‌محیطی و توسعه زیرساخت‌ها در مناطق نفت‌خیز و محروم کشور.

عدم اصلاح برخی اشکالات لایحه بودجه دولت در کمیسیون تلفیق

- حجم بالای ردیف‌های متفرقه؛ در لایحه دولت ۳۸ درصد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بخش ردیف‌های متفرقه قرار دارد. چنین ردیف‌هایی به حقوق تصویبی و نظارتی مجلس شورای اسلامی در بودجه خدشه وارد می‌کند. با این حال در مصوبات کمیسیون تلفیق اقدام اصلاحی در این زمینه به چشم نمی‌خورد.

• درج جداولی در بودجه طرح‌های عمرانی که در آن بودجه هر طرح مشخص نیست و بودجه چندین طرح به صورت سرجمع مشخص شده است (جداول ۹، ۱۲، ۱۹ و ۲۰ لایحه بودجه).

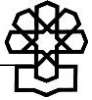
• درج برخی اقلام با ماهیت هزینه‌ای در قسمت تملک دارایی‌های مالی و سرمایه‌ای؛

• عدم رعایت الزامات قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی در دریافت و پرداخت وجوه حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی؛ مانند استفاده از منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولت و اختصاص بخشی از منابع آن برای تأدیه دیون دولت به مؤسسات عمومی.

• هدفمندی یارانه‌ها: دولت در تبصره «۱۴» لایحه تنها در حد یک جمله منابع ناشی از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها را ۴۸ هزار میلیارد تومان اعلام کرد، اما درباره مصارف آن تصمیمی اعلام نشده بود. براساس قانون هدفمندی یارانه‌ها باید منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها در قالب ردیف‌های مجزا در بودجه سنواتی درج شود. در برنامه ششم توسعه نیز بر تفکیک مصارف و درج آنها در ردیف‌های مستقل تأکید شده است. در کمیسیون تلفیق بودجه تا حدودی قانون هدفمندی و برنامه ششم رعایت شده است (هرچند نه به‌طور کامل). به‌عنوان مثال در برنامه ششم بر سهم مالیات بر ارزش افزوده و تفکیک آن و همچنین سهم شرکت‌های تولید و توزیع‌کننده انرژی به تفکیک هر شرکت تأکید شده اما در جدول مصوب کمیسیون تلفیق بودجه اثری از آن نیست.

• درج عدد «۱» به جای رقم واقعی

در ردیف‌های متعددی عدد «یک» (به معنای یک میلیون ریال) در مقابل ردیف‌های بودجه‌ای ذکر شده است که این امر باعث می‌شود سقف بودجه کل کشور نامعلوم شود:

- ۳۱۰۱۰۷- انتشار اوراق اسلامی جهت بازپرداخت اصل و سود اوراق سررسید شده که در سال ۱۳۹۶ در تبصره‌ها تا ۵۰ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده است؛
  - ۱۶۰۱۶۲- عوارض موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، ۲۰ درصد سهم سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور.
- موارد فوق در کمیسیون تلفیق بودجه اصلاح نشد.

اصلاح برخی دیگر از احکام لایحه

حذف استفاده از سرجمع مصارف عمومی برای مقاصد متعدد و مبهم:

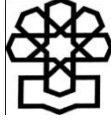
به‌عنوان مثال در تبصره «۱۶» بند «د» قید شده بود که دولت برای تأمین اعتبار مورد نیاز پروژه‌های مصوب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی از منابع بودجه حداکثر تا ۱۰ درصد اعتبارات هزینه‌ای و ۵ درصد اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استفاده کند. درحالی که طرح‌ها و پروژه‌های نیمه‌تمام عمرانی وجود دارد و به‌دلیل کمبود اعتبار با تأخیر در تکمیل مواجهند، اختصاص منابع به طرح‌هایی که شفافیتی درباره آنها نیست، مغایر با اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی است و حق مجلس شورای اسلامی در تصویب بودجه را مخدوش می‌کند. کمیسیون تلفیق بودجه به درستی این حکم را حذف کرد.

همچنین دولت در بند «ج» تبصره «۱۷» درخواست کرده بود که مبلغ ۱۰ هزار میلیارد تومان از اعتبارات عمرانی و اعتبارات ردیف‌های مالی و متفرقه به بانک‌ها برای افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص یابد. این حکم نیز به معنای امکان اصلاح ارقام مصوب مجلس شورای اسلامی ضمن اجرای بودجه توسط قوه مجریه و مغایر با اصل

پنجاه و دوم قانون اساسی بود که خوشبختانه این حکم نیز در کمیسیون تلفیق بودجه حذف شد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در کمیسیون تلفیق برخی اشکالات لایحه برطرف شد ضمن آنکه در کل سقف هزینه‌های کشور و به‌ویژه وابستگی بودجه عمومی به نفت را افزایش داد. انتظار می‌رود مجلس شورای اسلامی ضمن تأیید اصلاحات کمیسیون تلفیق، اشکالات موجود و برطرف نشده لایحه را در جریان بررسی لایحه در صحن مجلس برطرف کند.

شماره مسلسل: ۱۵۳۰۵

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور «کلیات بودجه»

نام دفتر: مطالعات اقتصاد بخش عمومی (گروه بودجه)

تهیه و تدوین: محمدتقی فیاضی

همکار: رضا زمانی

ناظر علمی: محمد قاسمی

متقاضی: هیئت رئیسه مجلس شورای اسلامی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. بودجه سالانه

۲. لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۱۲/۱